

FOTO: JANERIK HENRIKSSON/TT

I arbetet med boken "Grejen med saker" gick konstnären Cilla Ramnek igenom författaren Helena von Zweigbergk alla saker. "Det är en hederssak och något som man måste göra respektfullt", säger Cilla Ramnek.

Vad är ditt förhållande till saker? Den frågan borde man ställa redan på första dejten. För hur vi ser på prylar säger mycket om oss själva och hur vi ser på världen. I boken "Grejen med saker" undersöker Helena von Zweigbergk och konstnären Cilla Ramnek tingen vi omger oss med.

Tingen som bygger våra liv

Så fort man kliver över tröskeln hos någon sveper blicken runt för att samla ledtrådar. Vad är det för en person som bor här? En färgsprakande tavla, en sober designklassiker eller en porslinsleopard i naturlig storlek blir pusselbitar som fogas till helhetsbilden. Vissa fyller varje kvadratmeter med prydnader medan andra sjunger de rena ytornas lov.

– Jag har alltid fascinerats av saker. Hur vi håller på med dem och hur mycket de präglar vårt samhälle. Kanske för att det ligger nära mig själv, säger författaren och journalisten Helena von Zweigbergk.

När man kliver in i hennes lägenhet känner man sig välkommen direkt. Axlarna sjunker liksom ned och man slappnar av. Här är vackert utan att vara perfekt. Lägenheten är ljus, inbodd – och rolig. Möblerna verkar vara valda med omsorg och bära på en historia. Äldre skåp och klassiska Sjuan-stolar blandas med uttrycksfulla tavlor och stilrena, välfyllda bokhyllor, och överallt dyker det upp oväntade, roliga saker.

Två kinesiska porslinshundar, en gipsbyst av en allvarlig herre och ett vitt rådjurs huvud av keramik med spetsade öron och mjuka ögon.

Alltsammans ger ett kreativt, lekfullt – men stilsäkert intryck. Samtidigt sticker det fram en sladdhärva vid tv:n och mitt på vardagsrumsmattan står en skrivare. Här bor någon som bryr sig om sitt hem utan att vara perfektionist.

– Jag är faktiskt inte särskilt intresserad av inredning. Att ha det fint och välkomnande eller att följa trender och styla – för mig är det helt olika saker, säger Helena von Zweigbergk.

I köket doftar det kaffe och nygräddade croissanter. "Åh, där är den där!", utbrister jag förtjust om en keramikljusstake formad som två undulater, som står i fönstret. Helena ser lite obekvämt ut.

– Det känns lika konstigt varje gång någon reagerar sådär.

Hon syftar på att jag, som hon aldrig har träffat förut, redan har sett varenda pryl hon äger i boken "Grejen med saker". Hon sätter sig i den nätta kökssoffan och förklarar hur det kom sig att hon valde att visa hela sitt hem i en bok. Det började med radioprogrammet "Oförnuft och känsla" i P1, dit Helena hade bjudit in konstnären Cilla Ramnek för att borra i ämnet saker.

Cilla har ofta arbetat med hem och rum som återkommande teman i sin konst. Men programmet räckte inte till – det fanns för mycket att prata om.

"Grejen med saker" (Norstedts) av Helena von Zweigbergk.

Passion för prylar

Drömpryl:

"Alltid konst. En tavla av Marie-Louise Ekman."

Statuspryl:

"En musikmaskin kopplad till Google. Fint ljud och man kan fråga den allt möjligt."

3. Älskad skruttpryl:

"Gamla sagoböcker. Sådana som jag läste själv som liten och har läst högt för mina egna barn."

Svår pryl att slänga:

"Levande växter. Även om jag är jättetrött på dem."

Prylar hon räddar vid en eldsvåda:

"Någon av de saker som barnen har gjort. Det finns nog bara fyra-fem saker som jag verkligen, verkligen bryr mig om. Resten skulle jag överleva utan."

– Infallsvinklarna är så många. Allt från klass och konsumtion till historia, arv och makt, säger Cilla när jag når henne på telefon någon dag senare.

Helena och Cilla kände att de ville gå vidare och göra något mer. Det mynnade ut i boken "Grejen med saker".

– Jag var också inne i en speciell period, jag skulle bryta upp från ett långt äktenskap och flytta. Att stanna upp och titta på allt med nya ögon föll sig naturligt, säger Helena.

Hon öppnade sitt hem, lät Cilla och fotografen Pia Ulin gå igenom rubbet – varenda pryl granskades och dokumenterades. Cilla vände och vred på allt, grupperade och möblerade om. Pia fotograferade och både Helena och Cilla skrev om processen. Och hon medger att det är lite dubbelt att alla ska få se hennes hem.

– Fast det hände verkligen något när man fick en annans blick på grejerna. Vissa upptäckte jag på nytt medan andra bara dog. Jag gjorde mig av med en del som jag aldrig trodde att jag skulle släppa. Det var en spännande process.

Just att kunna slänga är en vattendelare i saksammanhang. Vissa kan aldrig sluta samla och river upp himmel och jord för att lägga vantarna på mormors gamla sopp-terrin, medan andra obekymrat slänger barnens första nalle.

– Det handlar nog mycket om trygghet och relationer. Just vid skilsmässor eller arvs-situationer kan man ju trycka dit någon genom att göra anspråk på något som man vet betyder mycket för den andre. Jag har sällan känt så och ofta tror jag att den där vasen eller stolen tappar hela sin laddning när den väl packas upp där hemma.

Men visst kan hon förstå känslan.

– Vissa perioder i livet har jag klamrat mig fast vid saker medan det i andra varit lätt och okomplicerat att släppa taget.

Både Helena och Cilla tycker att man ska ha respekt för saker och att det finns något värdefullt i att vårda och värna dem, i stället för att rusa ut och skaffa fler utan att reflektera. Där hoppas de att boken ska väcka tankar och kanske återupprätta dem som vurm- för sina grejer.

– Vi människor har alltid gjort saker till våra och försökt göra det fint omkring oss. Det är ett sätt att få utlopp för sin kreativitet. Det ligger så djupt rotat i oss.

Cilla instämmer i resonemanget:

– Hemmet är ju en slags gestaltning av den man är eller vill vara. När det inre stämmer med det yttre brukar det bli mysigt och kännas rätt.

Precis som hos Helena.

Lisa Wallström/TT